

[שלח להדפסה](#)

לרגל יום האישה הבינלאומי-סקירת פערים בפניות נשים לעומת גברים לסיוע המשפטי

לרגל יום האישה הבינלאומי האגף לסיוע משפטי מצביע על פערים קיימים בין הפניות אליו מנשים לעומת גברים. ביום ה-8 במארס 2010, מצוין יום האישה הבינלאומי במדינות רבות בעולם, ובניהן מדינת ישראל. יום זה, מוקדש לבחינת השתלבותן של נשים בכלכלה, בפוליטיקה, בחברה וכן לציון הישגיהן בתחומים אלה. לרגל יום האישה הבינלאומי מציג האגף לסיוע משפטי סקירה קצרה על פועלו של האגף לסיוע משפטי נכון לשנת 2009, כגוף מקדם שוויון וסולידאריות חברתית.

ככלל, האגף לסיוע משפטי מעניק בעיקר ייצוג בערכאות משפטיות בעבור מי שאין בידעתם ויכולתם להתמודד עם הבעיה המשפטית ו/או אינם יכולים לממש את זכות הפנייה לערכאות (**גברים ונשים כאחד**). באמצעות חמש לשכות הסיוע המשפטי האזרחי הממוקמות ברחבי הארץ, בבאר שבע, תל אביב, ירושלים, חיפה ונצרת, הפועלות מכוח חוק הסיוע המשפטי, תשל"ב-1972 ותקנות הסיוע המשפטי, תשל"ג-1973. הסיוע ניתן ללא תשלום, למעט תשלום אגרת השתתפות.

החתימה לקידום מעמד האישה ולשוויון הזדמנויות עבור כל אדם שאין ידו משגת היא אבן יסוד בפעילות האגף מיום היווסדו. בשנים האחרונות אנו עדים להישגים רבים בתחום שוויון האישה, בין היתר הבא לידי ביטוי בפניות רבות של נשים לסיוע משפטי אף כנגד בני זוגם. עדיין ישנם פערי כוחות ולאוכלוסייה החלשה נכנסות נשים, גרושות, אמהות חד הוריות, אשר לעיתים דרכן להתמודד עם חיי הימים היא קשה מנשוא.

אחת הזירות העיקריות בהן מתנהל מאבקן של הנשים הוא הזירה המשפטית, בפרט בתחומי המעמד האישי.

האגף לסיוע משפטי מעניק לאישה ולמשפחה בעיקר ייצוג בערכאות משפטיות גם כנגד המדינה, במרבית תחומי המשפט האזרחי וכולל שלושה תחומים עיקריים: **עניינים אזרחיים** (תביעות כספיות, הגנה מפני תביעות הוצ"פ (כולל ייצוג בבקשות לפשיטת רגל), הליכים המתנהלים בבי"ד לעבודה (פיטורין בהריון, אפליה בשכר, בקידום, בקבלה לעבודה ובתנאי הפרישה, הטרדה מינית וכו'), סיוע משפטי לקורבנות סחר בבני אדם למטרות זנות וכיו"ב), **ענייני מעמד אישי** (נישואין, גירושין, מזונות, משמורת ילדים, הסדרי ראייה, היבטים משפטיים אזרחיים של אלימות במשפחה, אפטרופוס, צו הגנה (אף לנשים שהשות במקלט לנשים מוכות) וכיו"ב), **ענייני ביטוח לאומי** (גמלאות, מענקים, שיקום וזכויות אחרות, לרבות הבטחת הכנסה, אבטלה וגמלאות נוספות). מלבד ייצוג משפטי, מסייעים עו"ד **בעריכת הסכמים שונים**, כגון- הסכמי גירושין, הסכמי ממון, צוואות וכיו"ב. כמו כן, האגף לסיוע משפטי שם לו ליעד את ההקפדה על איכות מקצועית ושירות. לפיכך, נבחר עו"ד מתאים ורגיש לטיפול בפונה, בהתאם למאפיינים. עורכי הדין עובדים בשיתוף פעולה עם עובדים סוציאליים, שירותי רווחה וכיו"ב.

מנתונים סטטיסטיים עולה, כי עדיין ישנם פערים בין נשים לגברים הבאים לידי ביטוי אף בסוגי הפניות לאגף לסיוע משפטי. מבין הפניות בתחומי המעמד האישי מעל 70% הינן של נשים. לעומת זאת, בתחומי המשפט האזרחי אחוז הפניות של נשים הינו פחות מ 45%. במאמר מוסגר יצוין, כי אף בתוך תחומי המעמד האישי קיים פער בתחום הסדרי הראייה שבו יחסית מספר הנשים הפונות נמוך מיתר ענייני המעמד האישי. דבר הנובע מכך, שבמרבית המקרים המשמורת ניתנת לאישה ואילו הגבר הוא שמבקש הסדרי ראייה עימם.

לדעתנו, ניתן לייחס נתונים אלו לכך שעדיין מצבן הכלכלי של הנשים בישראל הוא לעיתים קרובות קשה יותר מזה של בני זוגם ולכן הינן זכאיות במקרים רבים יותר מהגברים לסיוע משפטי מבחינת זכאות כלכלית ומכאן היקף הפניות הנרחב שלהן בתחום המעמד האישי. במקביל, במסגרת המשפחתית, לנשים משקל מועט מזה של הגברים בניהול הכספים ולכן בתחומי המשפט האזרחי, למרות מצבם הכלכלי הנחות יחסית כאמור, הן נזקקות לפחות סיוע משפטי, למשל בתחומי הוצאה לפועל ופשיטת רגל.

סחר בנשים

הנושא של סחר בבני אדם צובר תאוצה והמודעות לנושא זה גדלה בשנים האחרונות. כמו גם, האפשרות של מתן ייצוג ע"י לשכות הסיוע המשפטי ברחבי הארץ. משנת 2003, עת ניתן ביטוי לעבירת הסחר בבני אדם לראשונה, ועד סוף שנת 2008, נפתחו כ-200 תיקים בנושא סחר בבני אדם. ואנו עדים למקרים רבים של ניצול ושימוש בבני אדם למטרות סחר ו/או עבדות. סיוע משפטי על ידי לשכות הסיוע המשפטי ברחבי הארץ, ניתן לכלל קורבנות הסחר בבני-אדם לעיסוק בזנות ובכללם לנשים שאינן מעידות ושמוחזקות במתקני משמורת.

הזכות לייצוג מטעם האגף לסיוע משפטי בקרב קורבנות הסחר למטרת זנות בנשים מזכירה, כי הבאת המידע בדבר הזכות לייצוג מטעם האגף לסיוע משפטי, בקרב קורבנות הסחר היא אינטרס של מדינת ישראל, שכן הדבר עשוי לעודד נשים אלה להעיד נגד העבריינים שסחרו בהן ולהגביר את יכולת המדינה להעמידם לדין.

במאמר מוסגר יובהר, כי משנת 2009 אנו עדים למגמת ירידה באחוז תיקי הסחר למטרות זנות ואולם עלייה בתיקי הסחר למטרות עבדות (בשנת 2009 נפתחו 56 תיקים בנושא סחר בבני אדם, 24 תיקים בנושא סחר בבני אדם למטרות זנות ו-32 תיקים בנושא סחר בבני אדם למטרות עבדות).

סיכום תיקים שנפתחו לפי מין ונושא – שנת 2009

בשנת 2009 נפתחו ע"י נשים 26,814 תיקים בתחום המעמד האישי, המהווים 71.68% מכלל התיקים בנושא מעמד אישי לשנה זו. יצוין כי מספר התיקים אינו מעיד על מספר ההליכים הננקטים בתוך תיק המוגדר כתיק "מעמד אישי". בתיק מעמד אישי יכולות להיפתח תביעות רבות ואפילו בערכאות שונות, כגון תביעת גירושין בבית הדין הרבני ותיק מזונות, תיק רכוש, תיק משמורת בבית המשפט לענייני משפחה וכן הלאה.

בשנת 2009 נפתחו 5,837 תיקים בענייני **גירושין**, כ 75% ע"י נשים.

בשנת 2009 נפתחו 3,052 תיקים בענייני **הסדרי ראייה**, כ 67% ע"י נשים.

בשנת 2009 נפתחו 992 תיקים בענייני **צווי הגנה**, כ 76% ע"י נשים.

בשנת 2009 נפתחו 198 תיקים בענייני **צווי הרחקה**, כ 76% ע"י נשים.

בשנת 2009 נפתחו 786 תיקים בענייני **צווי מניעה**, כ 75% ע"י נשים.

בשנת 2009 נפתחו 844 תיקים בענייני **מדור שקט**, כ- 84% על ידי נשים.

בשנת 2009 נפתחו 569 תיקים בענייני **צו עיכוב יציאה מן הארץ**, כ 79% ע"י נשים.

בשנת 2009 נפתחו 8,485 תיקים בענייני **מזונות**, כ 81% ע"י נשים. כמו כן, נפתחו 236 תיקים בנושא **מזונות חו"ל**, כ- 78% ע"י נשים.

בשנת 2009 נפתחו ע"י נשים 15,694 תיקים בתחום האזרחי, המהווים 43.33% מכלל התיקים בתחום האזרחי לשנה זו.

בשנת 2009 נפתחו 4,258 תיקים בענייני **פשיטת רגל**, כ 41% ע"י נשים.

בשנת 2009 נפתחו 1,532 תיקים בענייני **דיני עבודה**, כ 49% ע"י נשים.

בשנת 2009 נפתחו 8,100 תיקים בענייני **הוצאה לפועל**, כ 46% ע"י נשים.

בשנת 2009 נפתחו 7,243 תיקים בענייני **חובות**, כ 46% ע"י נשים.

בשנת 2009 נפתחו ע"י נשים 4,271 תיקים בתחום ביטוח לאומי, המהווים 48% מכלל התיקים בתחום הביטוח הלאומי לשנה זו.

בשנת 2009 נפתחו 1,425 תיקים בענייני **הבטחת הכנסה**, כ 50% ע"י נשים.

בשנת 2009 נפתחו 1,656 תיקים בענייני **נכות כללי**, כ 46% ע"י נשים.

בשנת 2009 נפתחו 319 תיקים בענייני **חוב לביטוח לאומי**, כ 51% ע"י נשים.

בשנת 2009 נפתחו 596 תיקים **"אורות לתעסוקה" (ויסקונסין) - ערר**, כ 68% ע"י נשים. כמו כן, נפתחו 35 תיקים לשם **ערעור לבי"ד בנושא "אורות לתעסוקה"**, כ- 72% ע"י נשים.